

גליון 548
שנה י"ב תשפ"ג

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

תורה למספרות קיימין על האישור לפרוייקט ביהמ"ד

סיפורי חז"ל

אל תירא אברם אנכי מגן לך שכרך
הרבה מאד (ט"ו א')

לפי שהיה אברהם אבינו מיוחד ואומר, ייתכן שבין אותם אנשים שהרגתי היה בהם צדיק אחד או ירא שמים אחד, משל לאחד שהיה עובר לפני פרדסו של מלך, ראה חבילה של קוצים וירד ונטלה. הציץ המלך וראה אותו, התחיל מסתתר מפניו, אמר לו המלך מפני מה אתה מסתיר עצמך, כמה פועלים הייתי צריך שיקוששו אותה? עכשיו שקוששת אותה בוא וקבל שכר. כך אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם אותם אוכלסין שהרגת קוצים כסוחים היו, ועוד היה אברהם אבינו מיוחד ואומר, תאמר, אותם המלכים שהרגתי, בניהם יבואו עם הרבה אוכלוסים, ויעשו עמי מלחמה. אמר לו הקב"ה, 'אל תירא אנוכי מגן לך'. מה המגן הזה, אפילו כל החרבות באות עליו הוא עומד כנגדן, כך אתה אפילו כל עובדי כוכבים מתכנסים עליך, נלחם אני כנגדם. ועוד היה אברהם מיוחד ואומר. ירדתי לכבשן האש וניצלתי. ירדתי למלחמת המלכים וניצלתי, תאמר שקיבלתי שכר בעולם הזה, ואין לי כלום לעתיד לבוא. אמר לו הקב"ה, 'אל תירא אנוכי מגן לך', כל מה שעשיתי עמך בעולם הזה חנם עשיתי עמך, אבל שכרי מתוקן לעתיד לבוא

ב"ר מד - ד'

פרשת השבוע

בית מדרש שם ועבר יצאה תורה לכל העולם, והוא היה עמוד התורה בדורו. לעומתו, אברהם אבינו עמוד החסד, היה עסוק כל ימיו במצות הכנסת אורחים במטרה לקרבם ולהכניסם תחת כנפי השכינה, ולפרסם אלהותו יתברך. והנה כשנפגשו שני עמודי עולם אלה, שם ואברהם רצה כל אחד מהם ללמוד מחבירו את דרכו, דרך הקודש המיוחדת לו ואת הנהגתו בעבודת ה', כי כל אחד מהם העריץ מאד את רעהו, ורצה לקיים בעצמו 'מכל מלמדי השכלתי'. וזהו שאמר הכתוב 'ומלכי צדק מלך שלם' זהו שם בן נח שר התורה בדורו, הוציא מאת אברהם את המידה הטובה לתת לחם ויין לכל דורש כדי להתעסק במצות הכנסת אורחים ולקרבם לתורה, והוא אברהם אבינו הוציא מאת שם בן נח, את המידה 'להיות כהן לאל עליון להרביץ תורה ויראת ה' טהורה'.

החסידים שידעו שרבים ר' מאיר מפורסם ונודע למשגב בתור מכניס אורחים מופלא, הבינו שרבים והגאון ר' שלמה אשר הוא שר התורה, המתקן סוד יחדיו, כיצד ימוג כל אחד מהן בקרבו שתי מדות טובות ויקרות אלה.

ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון (י"ד - י"ח) מסופר על הרה"ק רבי שלמה קלוגר זיע"א, שהתארח פעם בבית הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א, והם הסתגרו בחדר מיוחד ושוחחו ביניהם שעות ארוכות על דרכי התורה והעבודה. כשנפרדו זה מזה מתוך חיבה יתירה ובלבביות רבה, פנו החסידים בשאלה אל רבם הקדוש רבי מאיר האם אפשר לנו לדעת מה שהוא על תוכן השיחה שהיתה לרבנו עם כבוד הגאון ר' שלמה?

השיב להם ר' מאיר, בתורתנו הקדושה כתוב 'ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון', ולכאורה אין לשון הכתוב מדוייקת, שהרי היה צריך קודם לסיים תואריו של מלכי צדק ואחר כך לפרט את הפעולה שעשה, וכך היה לו לומר 'ומלכי צדק מלך שלם וכהן לאל עליון הוציא לחם ויין'. אולם הנה מבואר בדברי חכמינו (נדרים ל"ב) כי מלכי צדק הוא שם בן נח, אשר יסד בית מדרש בירושלים והפליא עצה הגדיל תושיה. ומבית מדרשו הידוע בשם

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 5:24 ת"א: 5:26 ר"ת: 6:00

פרשת לך

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:12 ת"א: 4:26

עם הציבור". מיהר הצדיק לסיים את השיחה עם הרב ונפרד מעליו לשלום. הוא סימן לשמשו לעלות על העגלה והורה לעגלון לצאת מן העיירה. בהגיעם לעיר הסמוכה, ביקש רבי נחום ממשמשו לשכור למענם כרכרה מפוארת. השמש השתומם לנוכח הבקשה הבלתי שגרתית, אך כמובן ציית לה בלי לומר מילה. בהגיע הכרכרה, עלה אליה רבי נחום עם משמשו והצביע לנסוע לכיוון העיירה שזה עתה יצאו ממנה. "אל ביתו של פלוני הגביר", הפטיר רבי נחום לעבר העגלון, בנוקבו בשמו של הגביר הקמץ. הגביר של העיירה לא נמנה עם החסידים וגם לא עם החרדים לדברי חכמים. לא-פעם אף ביטא את זלולו בכל אותם "חסידים שוטים" בעיניו, המקדשים כל מילה וכל תנועה של רבם.

ואף על פי כן, בראות הגביר את הכרכרה המפוארת עוצרת ליד פתח ביתו והצדיק מטשערנוביל יורד ממנה, התפעם מן המראה מעורר הכבוד ומיהר לצאת ולהקביל את פני האורח. הגביר הופתע מאוד מהכבוד הלא-צפוי שנפל בחלקו, בבחירת הצדיק להתארח בביתו. בתוך שעה קלה התפרסם בכל העיירה דבר בואו של רבי נחום ותושבים רבים החלו לצבוא על פתח ביתו של הגביר, בציפייה להיכנס פנימה ולחזות בפני הצדיק. עובדה זו הגדילה עוד יותר את תחושת הסיפוק וקורת-הרוח של הגביר.

שעה ארוכה ישב הצדיק בחדר המיוחד שהקצה לו הגביר ועסק בענייניו. בהתקרב שעת תפילת המנחה, שלח רבי נחום לקרוא לגביר, כדי לשוחח עמו "בעניין חשוב ביותר". כשנכנס הגביר לחדר, היה רבי נחום שקוע בספרו. פניו נהרו באור עילאי והגביר הביט בו בהתפעלות. עתה, כשהתבונן בצדיק מקרוב, הבין טוב יותר לליבו של הקהל הרב שהמתין בחוץ. "חכמת אדם תאיר פניו", חלף בו הרהור. הגביר נטל כיסא והתיישב בפינת החדר, מביט בדממה ברבי נחום המוסיף להתעמק בתלמודו בלי שיחוש בכניסת מארחו.

מבעד לחלון גברו קולות הציבור שציפה להיכנס פנימה לבית. "אוהו!... מה רב חלקו של הרבי בעולם-הבא", הבזיקה המחשבה במוחו של הגביר. בדמיונו החל מפליג בהערכת גודל השכר השמור לצדיק בגן-עדן. הוא לא יכול היה לשער כי הצדיק היושב מולו הוא אשר גורם לו לחשוב מחשבות אלה. כשהרים הצדיק את עיניו מהספר והבחין בגביר היושב בפינת החדר, כבר הגיעה שעת תפילת המנחה. "במחילה מכבודך", התנצל רבי נחום, "הבה ניגש עתה להתפלל מנחה ואילו את השיחה החשובה בינינו נקיים מיד לאחר מכן". הגביר התאכזב במקצת, אך כשזוכר בקהל הרב הצובא על ביתו, התנחם. הוא ניגש לדלת הבית ופתחה לרווחה. "היכנסו ובואו לטרקלין ביתי הגדול, להתפלל מנחה עם הצדיק!", הזמין באדיבות לא-אופיינית את ההמון שבפתח.

הריני מוכר לפלוני הגביר את חלקי בעולם-הבא

הרה"ק רבי מנחם נחום מטשערנוביל בעל "מאור עיניים" (יומא דהילולא י"א מרחשון) נולד בשנת ת"צ, לאביו רבי צבי בן רבי נחום גאון בגארינסק (פלך וואלין). בעודנו ילד נתייתם מאביו, ובחינוכו טיפל דודו רבי נחום, אחי אביו. דודו הכיר בכשרונותיו המעולים של הנער ושלחו ללמוד תורה באחת הישיבות המהוללות בליטא, בה הצטיין ביותר והיה בין בחירי התלמידים. כשהתבגר ונשא אישה התפרנס ממלמדות, שאפשרה לו גם להקדיש מעתותיו לתורה, להרחיב את ידיעותיו ולקנות בה שלמות. רבי נחום לא מצא את סיפוקו בלמוד הנגלה, נפשו נמשכה אחר תורת הרו. התעמק בקבלת האר"י ותלמידיו, ואף התחיל לנהוג כמותם בחיים, בענויי גופו ובסיגופיו.

כשנתפרסם הבעש"ט הקדוש זיע"א, ושיטתו החדשה נודעה ברבים, נסע למעוזו בכדי לתהות על קנקנו. מאז בקורו הראשון הפך לתלמידו, ועם פטירת הבעל שם טוב, קיבל עליו את מרות המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א. רבי מנחם נחום נקרא בשם טווערסקי. על מקור השם מספרים חסידים סיפור זה: בתקופתו חייבה ממשלת רוסיה את נתיניה לקבוע לעצמם שמות משפחה. בשעה שבאו נציגי השלטון לביתו של רבי נחום לבחור לו שם משפחה, היה מכוון ליבו לטבריה הקדושה, שבה נטעו תלמידי המגיד ממעזריטש ובראשם הרה"ק רבי מענדל מוויטבסק זיע"א, את אילן החסידות בארץ ישראל, והמגיד מטשערנוביל כינה עצמו על שם המרכז החסידי החדש "טווערסקי".

מסופר: באחד ממסעותיו הרבים הגיע רבי נחום לעיירה אחת באזור פודוליה-וואלין. כדרכו נכנס תחילה לבית הרב כדי לשמוע ממנו על מצב היהודים במקום ועל הדרוש תיקון. הוא עשה זאת כדי לדעת באילו עניינים עליו לעורר את היהודים אשר ישחרו לפתחו, להתברך מפיו. הרב תיאר באוזני הצדיק את מצבו העלוב של המקווה הקטן והחרב, היחיד בעיירה. "חובה עליונה במעלה היא לבנות מקווה נאה ומהודר ולרומם את קרן הטהרה", אמר הרב ואנחת צער נפלטה מפיו. "ומדוע אין התושבים עושים יד אחת למען מטרה נעלה זו?", תמה רבי נחום. "אזהו!", נאנח הרב פעם נוספת. "תושבי העיירה עניים הם והוצאה זו למעלה מכוחם היא", אמר. "ובאשר ל...", המשיך הרב והשתק לפתע, מהסס אם להשלים את המשפט אם לאו. "באשר לפלוני הגביר", אמר לבסוף, "הרי זו ברכה לבטלה. כילי הוא ואינו נוהג לשאת בעול

משל ונמשל

מידת החסד ויצר הנתינה טבועה בנפש היהודי

אחד מגדולי ישראל הביא משל המדבר על מדת החסד הטבועה בנפש הישראלית והמשל הוא כדלהלן: מעשה במלך אחד שעשה סעודה גדולה בפלטרין הגדול שלו, והושיב בשני אולמות נפרדים, יהודים באולם אחד, וגויים באולם השני, ובכל סעודה העמיד לפני האורחים אותם מטעמים ואותם מעדנים ללא כל הבדל, אבל הבעיה שהיתה שם, שהמזלגות והכפות שניתנו לאורחים היו ארוכים כל כך, עד שמן הנמנע היה להביא באמצעותם את האוכל לפה, והיתה זו תחבולה מצד המלך כדי לראות מי יצליח לאכול במזלגות וכפות אלו, כעבור שעה יצא המלך לראות מה קרה, תחילה הוא נכנס לאולם של הגויים ומצא את כולם זבי דם והם מריבים ביניהם זה עם זה, בעוד שכל דברי המאכל עומדים על השולחן בלי שנגעו בהם, ובלי שיצליחו לאכול מהם אפילו משהו. משם פנה המלך לאולם של היהודים, הוא התפלל להיווכח שמטעמי ומעדני המלך נאכלו כולם, וכל היהודים יושבים ומזמרים ומשוחחים בדברי תורה. שאל אותם המלך כיצד זה הצלחתם לאכול בכלים הארוכים האלו? ענו ואמרו: אמנם כן קשה היה לכל אחד מאתנו להגיש בעצמו אל פיו מן האוכל באמצעות מזלג כה ארוך, ועל כן נמנינו וגמרנו בינינו שיעמוד כל אחד ויאכיל את חברו, וכך אמנם עשינו וסיימנו את הסעודה. כשהוא מלא התפעלות מחכמת היהודים חזר המלך לאולם של הגויים והכריז בפניהם: הנה תראו כמה טיפשים אתם וכמה חכמים היהודים, וסיפר להם כיצד מצאו היהודים עצה להתגבר על המכשול שהציב בפניהם.

וסיים אותו גדול אשר המשיל את המשל: גם המלך החכם טעה, מפני שהפתרון שמצאו היהודים אינו נעוץ בחכמתם, כי אם מדת החסד אשר טבועה בהם, היא שהכריעה את הכף והיא שהביאה אותם להחלטה שכל אחד יאכיל את חברו, בנפש היהודי טבוע הרצון להשפיע איש על רעהו, מה שאין כן הגויים שבעצם טבעם הם דואגים כל אחד רק לעצמו, ומצוקת הזולת אינה נוגעת ללבם, ולכן לא שייך היה שיעלה על דעתם הרעיון שכל אחד יאכיל בכף שלו את חברו, וכך איפוא מתוך כעסם התחילו לריב זה עם זה וגם פצעו את עצמם עד זוב דם.

(שאל אביך ויגדך)

כל הציבור כבר סיים זה מכבר תפילת 'שמונה עשרה', מלבד שניים – רבי נחום והגביר. בתימהון ובהשתאות עקב הקהל אחר הגביר הקמץ, השקוע בתפילתו. ניכר היה בו כי סערה פנימית פוקדת אותו. והסערה גברה והלכה מרגע לרגע. בהגיעו לברכת "סלח לנו", השתהה ארוכות במילותיו. ובהכותו פעמיים על חזהו, נראה היה כי חרטה אמיתית מציפה את ליבו. בהמשך תפילתו אפילו פרץ בבכי חרישי. שעה ארוכה ניצב על מקומו, ראשו שפוף, גופו רוטט ועיניו מגירות דמעות. כל אותה העת האריך גם הצדיק רבי נחום בתפילתו. הוא עמד בעיניים עצומות, בדבקות רבה, גופו נע בתנועות קצובות, אנה ואנה. כשסיים הצדיק את תפילתו, פסע גם הגביר שלוש פסיעות לאחור.

בתום התפילה פנו רבי נחום והגביר יחדיו והסתגרו להם לבדם בחדר, איש לא הבין מדוע בחר הצדיק להתארח בביתו של הגביר המנוכר לצורכי הקהילה, כשם שאיש לא ידע להסביר את פשר ההתעוררות הפתאומית שאחזה באחרון בזמן התפילה. על אלה נוספה עתה גם חידת סודותיהם המשותפים של הצדיק והגביר הקמץ. ובעוד הכול מבקשים לעמוד על פשרם של דברים ומעלים השערות שונות, נראו לפתע הצדיק והגביר יוצאים יחדיו מן החדר הסגור. הצדיק השתהה קלות כדי ללחוץ את ידי הנוכחים לשלום ולהעניק להם את ברכתיו, ואחר-כך פנה לדרכו. ואילו הגביר, שרושם בכיו בתפילה ניכר עדיין על עיניו האדומות, נראה מאושש ואף מחויך.

עד מהרה ניאות הגביר עצמו לפתור את החידה, ולו גם אם באופן חלקי בלבד. הוא הוציא מכיס חליפתו המהודרת מגילת נייר קטנה, שעליה נכתב בזה הלשון: "הריני מוכר לפלוני הגביר את חלקי בעולם-הבא ובתמורה לכך מתחייב הוא להקים בעיירה זאת מקווה-טהרה חדש ומפואר, ולשאת כל ימיו בעלות הפעלתו". על החתום – "נחום מטשערנוביל". "תסכימו איתי", אמר הגביר בחיוך מבווייש משהו, "כי לעסקה שכזו, אפילו אני לא יכולתי לטרו". הגביר עמד בהתחייבותו וכעבור זמן לא-רב הקים בכספו מקווה-טהרה נאה ומהודר, במרכז העיירה. עם הקמת המקווה, נכנסה רוח של טהרה גם בליבו של הגביר והוא השתנה לבלי הכר.

צ'ין אדם לחברו

הכנסת כלה לפי עצת היצר טוב

מסופר על הרה"ק רבי מנחם נחום מטשרענוביל זיע"א בעל "מאור עיניים" (יומא דהילולא י"א מרחשון) שפעם קיבל מיהודי סכום גדול של כסף, ותיכף אחרי כן נכנס אליו יהודי וביקש ממנו עזרה לנישואי בתו, היות וראה כי הוצאות החתונה והסכום שקיבל שווים בדיוק, גמר בדעתו ליתן לו את כל הכסף, אלא שאז עלה רעיון במוחו, אולי לא כדאי לתת סכום כזה גדול לאיש אחד, אלא לחלקו לכמה עניים, אולם כשהתבונן בדבר, החליט שהסברה לחלק את הכסף לכמה עניים אין מקורה ביצר הטוב, והראיה שסברה זו לא עלתה במוחו ראשונה.

ענותנותו של הצדיק

מעשה בהרה"ק רבי יוסף דוב הלוי סולובייציק מבריסק בעל "בית הלוי" זיע"א, שבימי בחרותו חשקה נפשו להכיר את גאון הדור הרה"ק רבי שלמה קלוגר זיע"א, נסיעה מארץ ליטא לגליציה עלתה בדמים יקרים ורבי יוסף דוב שהיה מחוסר אמצעים, הלך לבעל עגלה הנוסע לגליציה והציע את עצמו להיות לו לעוזרו, הלה התרצה ויסעו. ויהי בדרך כשר' יוסף דוב החזיק במושכות נטו הסוסים מן הדרך, קצף עליו בעל העגלה, ביזהו והכהו. משבאו לברודי הלך ר' יוסף דוב אצל רבי שלמה קלוגר אשר קיבלו בסבר פנים יפות, ושוחח עמו בחידושי תורה. נשתומם רבי שלמה מעוצם חריפותו וגאונותו של הצעיר הליטאי בתורה, וכיבדו לדרוש בבית הכנסת הגדול שבעיר. התאספו בני העיר לשמוע את דרשת האורח הצעיר, בעל העגלה אף הוא בא. משראה מי הוא הדרשן, חשכו עיניו, הרי זהו גאון בישראל ואני בויתו והכיתיו. לאחר שסיים רבי יוסף דוב את

דרשתו, הלך העגלון בבושת פנים ובהכנעה לבקש מחילה מר' יוסף דוב. הוא ניחמו ואמר לו: אילו הכיני על שאיני יודע תורה אפשר והיית חוטא כנגדי, אולם כשהכיני על שאיני בקי בטיב קרון וסוסים, הרי הדין עמך, אין אני מוצא בהם ידי ורגלי.

מצוות צדקה בגופו

מסופר על גביר אחד מחסידי קאסוב ר' משה שמו, שנהפך עליו הגלגל רח"ל והגיע עד פת לחם. נסע לרבו הרה"ק רבי מנחם מענדל ה"אהבת שלום" מקאסוב זיע"א (יומא דהילולא י"ז מרחשון) ושטח לפניו צרת נפשו. אמר לו הרבי שיגש אל גיסו "השרף" מסטרעליסק זיע"א ששהה אז בקאסוב ושם יושע, ושיחזור ויגיד מה אמר. כ"שהשרף" שמע את דבריו, אמר שילך למענו למקוה. חזר ר' משה וסיפר הדברים להרבי, אמר הרבי שיחזור ויאמר לו בשמו שמקוה לא מספיק. שמע זאת "השרף" ואמר שיקדיש לו זכות הנחת תפילין של היום. חזר לרבו וסיפר לו הדברים, אמר הרבי שיחזור ויאמר לו בשמו שגם זה אינו מספיק. חזר ר' משה ו"השרף" אמר לו שיקדיש לו זכות כל תפילות היום וזכות התפילין והמקוה, ועתה בודאי יושע. הדברים לא סיפקו את הרבי מקאסוב ואמר לר' משה שיחזור עדה"פ ויאמר לו שבכל אלה לא ישלם אפילו חוב אחד.

מששמע "השרף" את הדברים קם והלך לגיסו לברר מהי כוונתו? השיב לו הרבי: ר' משה זקוק למזומנים, לא די לו בברכות, זכותים או סגולות. בא ונלך יחדיו, נסובב על פתחי נדיבים ונשיג את הכסף הדרוש לו ולהעמידו מחדש על רגליו, וכך עשו.

הילולא דצדקיא

שבת קודש י"א מרחשון משתלח בן חנוך רחל אמנו

בנימין בן יעקב משבטי י-ה

הרה"ק רבי מנחם נחום מטשרענוביל ב"ר צבי (תקנ"ח)

(הרה"ק רבי אברהם ב"ר יצחק מתתיהו מסלונים (יסוד העבודה - תרמ"ד)

יום שני י"ג מרחשון

הרה"ק רבי זאב וואלף קיצעס (תלמיד הבעש"ט - תקמ"ט)

הרה"ק רבי ברוך מקאסוב ב"ר אברהם (יסוד

האמונה ועמוד העבודה - תקמ"ג)

יום שלישי י"ד מרחשון

הרה"ק רבי אברהם אלמלך הי"ד מקארלין ב"ר ישראל (תש"ג)

יום רביעי ט"ו מרחשון

מתתיהו בן יוחנן כהן גדול

הרה"ק רבי צבי הירש מטשרטקוב ב"ר מאיר מטיקטין (תק"ד)

הרה"ק רבי לייב בעל היסורים (תקצ"ז)

הרה"ק רבי אברהם ישעיהו (חזון איש) ב"ר שמריהו יוסף (תשי"ד)

הרה"ק רבי שמואל מדאראג (אמרי שפר) ב"ר שרגא פייביש (תרמ"ב)

יום חמישי ט"ז מרחשון

רבי עמרם חסידא ב"ר משה נחום - תקצ"ז)

הרה"ק רבי אלעזר מן שך ב"ר עזריאל (תשס"ב)

הרה"ק רבי ישראל ניסן ב"ר דוד משה מקרעטשניף (תש"פ)

יום שישי י"ז מרחשון

הרה"ק רבי מנחם מענדל מקאסוב ב"ר יעקב קאפיל (אהבת שלום - תקפ"ו)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטובין שליט"א
מח"ס "גם אני אדוך" רמזים וסיף התרים על המעשים.

דיני ברכת ברכים ורעמים (א')

א) הרואה ברק, מברך עושה מעשה בראשית. (שו"ע, או"ח, סימן רכ"ז, סעיף א', ובמשנה ברורה ס"ק ה')

ב) השומע רעם, מברך שכחו וגבורתו מלא עולם. (שם)

ג) אם שמע רעם וראה ברק כאחד, מברך רק ברכת עושה מעשה בראשית, ואם בירך שכחו וגבורתו מלא עולם, גם כן יצא. (משנה ברורה שם)

ד) אם לא היו תכופים הברק והרעם בזה אחר זה, מברך תחילה על הברק, שהוא נראה תחילה לעיני האדם - עושה מעשה בראשית, ואחר כך מברך על הרעם, שכחו וגבורתו מלא עולם (שם)

לע"נ כ"ק אדמו"ר רבי ישראל ניסן
בן הרה"ק רבי דוד משה
מקרעטשניף זיע"א
נלב"ע ט"ז מרחשון תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ מרת ראצא ע"ה
בת הרה"ק רבי דוד משה
מקרעטשניף זיע"א
נלב"ע י"ד מרחשון תנצב"ה